

Posudok na habilitačnú prácu

Názov: *Ramonizmus a jeho odraz v slovenskej literatúre.*

Ramón Gómez de la Serna a Ivan Horváth

Autorka: Mgr. Renáta Bojničanová, PhD.

PF UK v Bratislave

Habilitačná práca Renáty Bojničanovej spadá do oblasti komparatívnej literárnej vedy a výskumu medziliterárnych vzťahov. Jej viacrozmerný charakter potvrdzuje úsilie tvorivo nadviazať na prevažne teoretické poznatky slovenských bádateľov, predovšetkým D. Ďurišina, prostredníctvom konkrétnej analýzy diela španielskeho spisovateľa Gómeza de la Serna a jeho vplyvu na tvorbu slovenského prozaika I. Horvátha. Hlavným prínosom podobnej komparácie je osvetlenie širokého spektra národných a nadnárodných súvislostí, ktoré podmienili zrod ich originálnej a novátorskej poetiky.

Svedčí o tom najskôr prehĺbený pohľad na teoretické princípy španielskeho autora, ktorého tvorbu Bojničanová sleduje v kontexte domácej literatúry, ako i v mnohostrannom prepojení na pôsobenie európskej umeleckej avantgardy. Z toho vyplývajú komplexné, dôkladne analyzované, charakterizované i zhodnotené výsledky jej prístupu ku skúmanej problematike. Sprievodným znakom je hľadanie príbuzností a odlišností na viacerých rovinách, poetologickej, tematicko-motivickej a ideovej. Neodmysliteľnou zložkou je zreteľ na podobné osudy obidvoch spisovateľov, ktorí v parížskom prostredí nachádzali živnú pôdu pre svoje umelecké ambície, a to prostredníctvom zásade prehodnocujúceho vzťahu k zobrazovanej skutočnosti. Bojničanová sa pri tom opiera o doterajšie výsledky výskumu zahraničných i slovenských literárnych vedcov (najmä K. Rosenbauma a J. Kuzmíkovej).

Samostatné a tvorivo premyslené rozšírenie týchto podnetov v jej práci vyúsťuje do objavného, v mnohom doteraz nepoznaného obrazu rôznorodých, interaktívne pôsobiacich podôb inonárodnej, španielskej i slovenskej literatúry. Aktuálnosť Bojničanovej výskumu umocňuje skutočnosť, že poetika avantgardy svojím významom a nadnárodným zacielením sa v posledných desaťročiach stáva stredobodom záujmu viacerých literárnych historikov a komparatistov. Bojničanová to dokumentuje množstvom svedomito preštudovaných literárno-umeleckých a teoretických prameňov. Jej široký záber len z tohto dôvodu využiteľný aj pre didakticko-praktické potreby univerzitných poslucháčov a poskytuje im rozmanitosť do budúcnosti hodnotných zistení a podnetov.

Tomu napomáha vysoká úroveň Bojničanovej jazykového spracovania: odzrkadľuje schopnosť zrozumiteľne, prostredníctvom vhodne volených citátov z diel zahraničných autorov sa aj terminologicky úspešne vysporiadať s mnohými problémami pri prekladaní a intelektuálnom zložitom vnímaní štylisticky náročných textov. K tomu prispieva logicky prehľadné členenie práce

na kapitoly a podkapitoly, zamerané na postupné objasnenie konkrétnych a všeobecných aspektov komparatívneho rozboru, počnúc zohľadnením kontextu európskej literatúry 20. storočia cez pojem ramonizmus až po najdôležitejšie diela obidvoch spisovateľov a spoločné parížske životné a tvorivé stretnutie „dvoch doktorov práv a umelcov“.

Všetky stránky a výsledky výskumu Bojničanová približuje a sumarizuje v obsiahlom úvode a resumé. Zmysel pre dôkladné spracovanie nejednoduchej, a nanajvýš podnetnej a prítlačlivej tematiky sa prejavuje aj v bibliografii, ktorá obsahuje vedecké a odborné štúdie, monografie, edície v citovaných dielach španielskeho spisovateľa a I. Horvátha, textové zdroje. Rovnakú snahu dosvedčujú tabuľky so zoznamom doteraz preložených diel Gómeza de la Sernu, či už ide o časopisecké alebo knižné uverejnenia. Nedotiahnutosť na druhej strane badať v neúplnom mennom registri.

Vo svetle niektorých pripomienok, ktoré Bojničanová vedela primerane v práci zohľadniť i vďaka konzultáciám so mnou (týkajú sa širšieho okruhu podnetov, napríklad v súvislosti so špecifickým charakterom argentínskej poetiky fantazijnej literatúry), sa žiada zdôrazniť Bojničanovej tvrdenie, že výsledný tvar takto koncipovaného rozboru zostáva otvorený pre ďalšie doplňujúce alebo asociatívne sa vynárajúce aspekty. Tieto sa podľa môjho názoru črtajú napríklad v dôležitých podnetoch futurizmu alebo vo „zvecnených“ princípoch portugalského modernizmu (F. Pessoa), najmä pokiaľ ide o ich inšpiratívnosť pre syntetizujúce umelecké prostredie parížskej metropoly. V takomto rámci pri ďalšom výskume dozaista vystúpia dôraznejšie do popredia zistenia presahujúce obsahlo vymedzenú komparatívnu rovinu Bojničanovej práce.

Týka sa to bližšie neobjasnených výrazných rozdielov v celkovom vývine slovenskej a španielskej literatúry (nezanedbateľné pôsobenie tzv. Generácie 27 na Sernov rukopis). Uvedené rozdiely akiste hlbšie pramenia zo spoločensko-kultúrnej a teda i mentálnej odlišnosti danej špecifickým historickým vývinom obidvoch národov. Som presvedčený, že aj podobné momenty priamo či nepriamo pôsobili na zrod podobného a, ako výstižne ukazuje Bojničanová na viacerých miestach, v podstate nezameniteľného diela obidvoch spisovateľov.

Nakoniec treba dodať, že habilitačná práca R. Bojničanovej, ktorá podľa mňa presahuje kritériá kladené na daný druh univerzitného postupu, nadväzuje na jej ďalšie pozoruhodné komparatívne aktivity. Mám na mysli hodnotný predchádzajúci výskum venovaný téme zbojníctva v katalánskej a slovenskej literatúre (*Los bandoleros y su reflejo en la tradición oral*, 2011), ako i publikáciu *Panorama de la historia de la literatura española*; Prehľad dejín španielskej literatúry, 2016), ktorá predkladá sériu rôznorodých autorských a umeleckých koncepcií, ktoré si nielen pre pedagogické účely vyžadujú dôkladnú poetologickú a filozofickú znalosť ich dobových príznakov v kontexte španielskej literatúry. Teoreticky podložené definície takýmto spôsobom prispievajú k spoľahlivej orientovanosti študentov, nielen v literárnej tematike.

Vzhľadom na všetky spomenuté skutočnosti bezvýhradne navrhujem, aby bol Mgr. Renáta Bojničanovej, PhD. v rámci habilitačného konania udelený titul **d o c e n t k a** v odbore: **teória literatúry a dejiny konkrétnych národných literatúr.**

Prof. PhDr. Ladislav Franek, CSc.